

Skønsmæssig ansættelse af privatforbrug

FOB nr. 82.87

Henstillet til landsskatteretten at undergive en sag fornyet behandling, idet jeg - således som sagen havde udviklet sig - fandt at måtte nære afgørende betæneligheder ved at anse en skatteydere privatforbrug for usandsynligt lave.

Efter at landsskatteretten havde afsagt ny kendelse i sagen, hvorved den tidligere afgørelse blev fastholdt, henstillede jeg til Københavns statsamt, at en ansøgning fra vedkommende skatteyder om fri proces blev imødekommet.

(J. nr. 1982-470-223).

A klagede over,

1) at landsskatteretten ikke havde statueret ugyldighed i forbindelse med skatterådets ansættelser af hans almindelige indkomster for indkomstårene 1972-74 som følge af manglende adgang til kontradiktion forud for skatterådets kendelser og manglende aktindsigt trods anmodning herom ved instanserne forud for landsskatteretten, og

2) den talmæssige sammensætning af landsskatterettens kendelse, herunder manglende relation til konkret tilvejebragt talmateriale.

Det fremgik af sagen, at A for indkomstårene 1972-74 i de af ham personligt udarbejdede selvangivelser selvangav sin indkomst og formue således:

	1972	1973	1974
Almindelig indkomst	60.502 kr.	14.140 kr.	28.943 kr.
Formue	257.843 kr.	442.693 kr.	515.479 kr.

I selvangivelsernes rubrik f »Har der været andre særlige forhold, der har haft indflydelse på formuebevægelserne? (køb eller salg etc.) nej - ja« havde A for indkomståret 1972 foretaget afkrydsning for »nej«, medens han for indkomstårene 1973-74 havde ladet rubrikken stå uafkrydset.

Den 7. marts 1975 blev A indkaldt til møde med skatterådet for X skattekreds vedrørende sin indkomst- og formueansættelse for indkomståret 1973. I mødetilsigelsen hed det bl.a.:

»På grund af beregnet negativt privatforbrug ønskes oplysning om afholdte leveomkostninger i 1973.

Eventuelle yderligere optagne lån eller andre forhold af betydning for privatforbruget bedes dokumenteret.«

På det herefter afholdte møde med skatterådet forklarede A ifølge det udfærdigede referat at have solgt følgende ikke-indkomstskattepligtige effekter i 1973:

»Møbler i sommerhus	8.000 kr.
Platter	13-15.000 kr.
Tagpap	1.800 kr.
Mursten	2.600 kr.«

På mødet var der i øvrigt enighed om, at A som følge af mangelfulde formueopgørelser skulle indsende korrigerede opgørelser ikke alene for indkomståret 1973, men også for indkomstårene 1972 og 1974.

Den 11. april 1975 indsendte A's nu antagne revisor korrigerede opgørelser for indkomstårene 1972-74. Efter at revisoren bl.a. havde oplyst, »at vor klient i alle de omfattede år har udarbejdet selvangivelser, hvor det har vist sig, at disse har været meget mangelfuldt udfyldt«, anmodede han i forbindelse med nærmere angivne korrektioner om, at ansættelserne blev foretaget således:

	1972	1973	1974
Almindelig indkomst	67.586 kr.	10.763 kr.	32.350 kr.
Formue	109.944 kr.	367.190 kr.	474.633 kr.

Revisoren havde i forbindelse med anmodningen om korrektioner og efter disse beregnet A's privatforbrug for årene 1972-74 til 43.811 kr. (incl. salg af private effekter - filmudstyr og negativer - for 36.000 kr.), til 42.550 kr. (incl. salg af møbler, platter og frimærker for 33.000 kr.) og til 65.868 kr. (incl. salg af glassamling som senere oplyst for 58.000 kr. og frimærker for 20.000 kr.).

Den 28. oktober 1975 anmodede skatteforvaltningen A om inden 8 dage at indsende nærmere angivet materiale, således bl.a.:

»8. Dokumentation for køb og salg af private effekter.

...

10. Specificeret opgørelse over beholdninger af glas, platter og frimærker m.v. pr. 1/11 1975.«

Den 17. november 1975 sendte A's revisor til skatteforvaltningen en skrivelse, hvori det bl.a. hed:

»8) Vi har tidligere meddelt Dem, at vor klient ikke er i besiddelse af dokumentation for køb og salg af private effekter, da vor klient har haft den opfattelse, at sådanne bevægelser var rent private og derfor har tilintetgjort eventuelle bilag forlængst. Som en beskeden oplysning kan vi vedlægge kvittering for, at vor klient i september 1974 har annonceret med salg af platter. Vi kan oplyse, at for 1975 har vor klient opbevaret nødvendig dokumentation.

...

10) Vi kan oplyse, at vor klient pr. 1/11 1975 har afhændet samtlige platter.

Vor klient er i øjeblikket i færd med at fotografere glassamlingen, som vil blive fremsendt til Dem.

Vi kan oplyse, at frimærkesamlingen andrager ca. 1.000 mærker, der specificeres således:

Danmark-samling incl. Grønland og Slesvig indtil ca. 1965. Samlingen er komplet bortset fra ca. 25 mærker.

Island-samling indtil ca. 1970. Ustemplet komplet, bortset fra 2-3 mærker, Færøerne. Specialsamling. Mærker udstedt i 1919 og 1940.

I forbindelse med, at samlingen er blevet forsikret, havde vor klient forstået forsikringsselskabet sådan, at man ønskede et fotografi af samtlige mærker i samlingen.

Forsikringsselskabet har imidlertid afstået fra dette, og vi kan oplyse, at en affotografering, som er den eneste nøjagtige måde at dokumentere samlingen på, vil være usædvanlig tidskrævende og bekostelig. Såfremt ligningsmyndigheden mener det nødvendigt, at denne dokumentation skal foreligge, må vi anmode om, at vor klient får 3-4 måneder til at udføre arbejdet i, men vi henstiller, at kravet frafalder.«

Den 24. november 1975 blev A indkaldt til møde med skatterådet for X skattekreds den 17. december 1975 vedrørende indkomstårene 1972-74. Til mødet blev han anmodet om at medbringe bl.a.:

»Liste over de manglende frimærker i Danmarkssamlingen samt Islandssamlingen, evt. noteret med numre iflg. f.eks. AFA-katalog.

Foto/fotokopi af de færøske frimærker samt oplysning om antal.«

Ifølge det udfærdigede referat af mødet den 17. december 1975 forklarede A nærmere med henblik på en sandsynliggørelse af de angivne salg af private effekter, at han i forbindelse med salg 1963-64 af forretning og villa m.v. havde haft midler til køb af frimærker m.v. Det fremgik endvidere af referatet, at A til mødet medbragte et stort antal billeder af sin angivne frimærkesamling, som han oplyste var forsikret for 1,2 mill. kr., og to fotografier af sin glassamling - henholdsvis fra før og efter salget af en del af samlingen.

På mødet vedtog skatterådet, at det ikke kunne lægge A's oplysninger om salg af private effekter til grund ved beregningen af hans privatforbrug i de omhandlede år. Skatterådet tillagde det herved vægt, at hans revisor i en skrivelse af 20. februar 1970 havde oplyst: »Vor klient ejer ikke midler ud over nævnte aktier i selskabet, ligesom hans indtjening ikke muliggør en afvikling af gælden«.

Skatterådet vedtog herefter at foretage konkrete ændringer af A's ansatte/selvangivne indkomster og formuer for årene 1972-74 (i øvrigt væsentligst i

overensstemmelse med indholdet af revisorens skrivelse af 11. april 1975) og dels for de tre år at foretage skønsmæssige forhøjelser af indkomsterne, da de selvangivne indkomster sammenholdt med formuebevægelserne ikke ansås at give plads for antagelige privatforbrug. Ændringerne, som blev meddelt A i skrivelser af 30. december 1975 og 5. januar 1976, blev nærmere foretaget således:

	1972	1973	1974
Ansatselvangiven indkomst	69.630 kr.	14.140 kr.	28.943 kr.
Konkrete nettoændringer	÷2.044 kr.	÷880 kr.	÷6.527 kr.
Skønsmæssig forhøjelse	72.414 kr.	81.740 kr.	122.584 kr.
Indkomst efter ændring	140.000 kr.	95.000 kr.	145.000 kr.
Ansatselvangiven formue	134.093 kr.	442.693 kr.	515.479 kr.
Formue efter ændring	104.264 kr.	359.386 kr.	601.171 kr.

Skatterådet opgjorde i den forbindelse A's privatforbrug ifølge (korrigerede) selvangivelser og efter skatterådets ændringer således:

	1972	1973	1974
Privatforbrug iflg. selvang	÷21.268 kr.	÷17.022 kr.	÷50.895 kr.
Skønsmæssige forhøjelser	72.414 kr.	81.740 kr.	122.584 kr.
Privatforbrug efter ændring	51.146 kr.	64.718 kr.	71.689 kr.

I skrivelse af 14. januar 1976 klagede A's revisor til landsskatteretten over de af skatterådet for A foretagne ansættelser for indkomstårene 1972-74, idet det bemærkedes, at det »alene (er) de skønsmæssige forhøjelser, på grund af for lavt privatforbrug, der ønskes påklaget«. I klagen hed det endvidere bl.a.:

»Skatterådet har på intet tidspunkt under vor tilstedeværelse givet udtryk for, at man agtede at foretage en skønsmæssig forhøjelse, og vor klient har derfor ikke haft lejlighed til at redegøre nærmere for sine personlige forhold.

Der er således tale om et frit skøn fra skatterådets side i strid med bestemmelserne i statsskattelovens § 23.

Som tidligere nævnt har skattemyndighederne ved gennemgangen af vor klients selvangivelser alene konstateret fejl, som kan tilskrives unøjagtighed. Disse fejl er rettet.

Forhøjelserne foretages derfor udelukkende på grundlag af privatforbruget.

Det anføres i referatet af skatterådsmødet (sidste afsnit) »... at man ikke kunne lægge skatteydernes oplysninger om salg af private effekter og samlinger til grund ved beregningen af skatteydernes privatforbrug, ...«.

Skatterådet er med andre ord af den opfattelse, at de omhandlede salg af private effekter ikke kan anses for sandsynliggjort.

Herved overser skatterådet øjensynlig fuldstændig den kendsgerning, at det må være myndighedernes opgave at påvise, at de fremkomne »oplysninger

og bevisligheder« (jfr. statsskattelovens § 23, stk. 4) lider af sådanne mangler, at de ikke kan lægges til grund.

Allerede den kendsgerning, at vor klients frimærkesamling er forsikret for 1.200.000, og at der herudover er betydelige samlinger af glas og platter, må efter vor opfattelse føre til, at det kan betragtes som endda højst sandsynligt, at privatforbruget er finansieret ved salg af private effekter i en situation, hvor virksomhedens drift var uhyre anstrengt.«

A's revisor anmodede endelig i skrivelsen til landsskatteretten om aktindsigt i sagen.

Den 29. juni 1977 fremkom ligningskommissionen i Y kommune i anledning af klagen med en udtalelse, hvori det bl.a. hed:

»Det skal herfra anbefales, at sagen optages til bødebedømmelse for indkomstårene 1972, 1973 og 1974 på grund af de negative privatforbrug på h.h.v. ÷21.268 kr., ÷17.022 kr. og ÷50.895 kr.

I øvrigt bemærkes p.g.a. ovenstående, at revisors ønske om aktindsigt ikke menes at kunne efterkommes i h.t. offentlighedslovens § 6, stk. 1.

...

Ansættelsen er foretaget skønsmæssigt, idet skatteyder ikke har kunnet dokumentere de påståede salg af private effekter. Endvidere er det ikke sandsynliggjort, at skatteyder på noget tidspunkt har haft midler til anskaffelse af disse effekter.

Under henvisning til medfølgende notater og referater kan man ikke herfra anbefale ændring af de foretagne indkomst- og formueansættelser.«

I en herefter af amtsskatteinspektoratet udarbejdet sagsfremstilling, som den 28. august 1978 blev sendt til A's revisor, der ikke fremsatte bemærkninger hertil, hed det bl.a.:

»På baggrund af de selvangivne oplysninger har ligningsmyndighederne, ... beregnet følgende:

1971	7.185 kr.
1972	÷21.268 kr.
1973	÷17.022 kr.
1974	÷50.895 kr.

I de nævnte beløb er der ikke taget hensyn til husleje. Hustanden har bestået af 2 voksne og 1 barn under 12 år. Fra 15.6.1973 udvides husstanden med 1 barn over 12 år.

Revisoren har i en opstilling af 11.4.1975 beregnet følgende skattepligtige indkomster og privatforbrug.

	skattepligtig indkomst	privatforbrug
1972	67.586 kr.	43.811 kr.
1973	10.763 kr.	42.550 kr.
1974	32.350 kr.	65.868 kr.

Forskellene i de 2 beregninger skyldes væsentligst, at revisoren har taget hensyn til salg af private effekter, herunder frimærker.«

Den 3. januar 1979 sendte landsskatteretten sagen til skatterådet for X skattekreds og udbad sig i den forbindelse skatterådets og ligningskommissionens bemærkninger til de af A's revisor i skrivelsen af 11. april 1975 for årene 1972-74 opgjorte privatforbrug og herunder, om disse opgørelser ville kunne lægges til grund, når man bortså fra de heri anførte salg af private effekter.

I skrivelse af 18. januar 1979 rykkede A's revisor landsskatteretten for aktindsigt og for en kendelse i sagen. Revisoren anførte som tidligere, at skatterådets kendelser var ugyldige, jfr. statsskattelovens § 29, stk. 2, da A ikke havde fået mulighed for at udtale sig forinden forhøjelserne, og at skatterådet i øvrigt ikke for A, som ikke var selvstændig erhvervsdrivende bortset fra deltagelse i kommanditselskaber, havde været berettiget til at foretage de skønsmæssige ansættelser. Endvidere anførte revisoren, at A for de omhandlede år havde dokumenteret at have haft en værdifuld glassamling og en meget værdifuld frimærkesamling, og at det væsentligt måtte lægges skattemyndighederne til last, at A ikke nu kunne opfylde et - i øvrigt ulovhjemlet - dokumentationskrav i forbindelse med salg fra samlingerne. I forbindelse hermed anførte revisoren, at A, siden sagen blev rejst i 1975, havde sikret sig »dokumentation for alle salg af private ejendele. (Y) kommune og skatterådet for (X) skattekreds har da også - uden at indkræve denne dokumentation - accepteret, at vor klient har finansieret sit privatforbrug i de følgende år ved salg af private ejendele. Man har undladt at forhøje de selvangivne indkomster for disse år, uanset at privatforbruget i 1976 og 1977 havde været ./. kr. 285.134 og ./. kr. 208.675, hvis ikke vor klient havde solgt private ejendele for betydelige beløb«.

Den 1. marts 1979 sendte Y kommunes ligningskommission kommentarer til skrivelsen af 18. januar 1979 fra A's revisor, og ligningskommissionen anførte herved, at man fortsat mente, at anmodningen om aktindsigt ikke kunne imødekommes, at A havde været indkaldt til møder den 14. marts og 17. december 1975 med skatterådet for nærmere at forklare negative privatforbrug, at skatterådet i henhold til skattekontrollovens § 2, stk. 1, og statsskattelovens § 23 havde udbedt sig dokumentation for salg af private effekter, da A havde ønsket sådanne salg taget i betragtning ved skatteansættelserne, at A ikke ved de fremlagte billeder af en glassamling og af frimærker havde dokumenteret salg af private effekter, at privatforbrugene ikke havde været drøftet før de ovennævnte møder, og at ansættelserne for indkomstårene 1976 og 1977 ikke var endeligt afsluttede.

Samtidig fremsatte ligningskommissionen bemærkninger til de enkelte punkter i revisorens privatforbrugsopgørelser i skrivelsen af 11. april 1975. Af bemærkningerne fremgik, at ligningskommissionen nu havde beregnet A's »konstante privatforbrug« - under hensyn til værdi af fri bil, telefon og egen lejeværdi m.v. - således:

	1972	1973	1974
Beregnet privatforbrug	÷5.768 kr.	15.878 kr.	÷26.137 kr.
Fri bil m.v	÷17.735 kr.	÷24.460 kr.	÷32.560 kr.
Byggeudgifter		÷15.000 kr.	
Kontant privatforbrug	÷23.503 kr.	÷23.582 kr.	÷58.697 kr.

Den 4. april 1979 sendte skatterådet for Z skattekreds ligningskommissionens bemærkninger til landsskatteretten og tilføjede i den forbindelse, at A's revisor nu burde have aktindsigt i bl.a. disse bemærkninger.

Efter at landsskatteretten den 21. maj 1979 havde sendt A de nævnte bemærkninger, meddelte A's revisor i skrivelse af 9. august 1979 landsskatteretten, at han principalt fastholdt ansættelsernes ugyldighed, subsidiært, at skatterådet ikke havde været berettiget til at foretage ansættelserne, mere subsidiært, at A havde solgt de omhandlede private effekter, og mest subsidiært en nedsættelse af ansættelserne, »dels fordi vor klients indkomstansættelser er forhøjet med større beløb, end de af skatterådet skønnede privatforbrug nødvendiggjorde, dels fordi ligningsmyndighedernes opgørelser af vor klients privatforbrug ikke er korrekte, samt endelig fordi vor klient har haft yderligere renteudgifter i de pågældende år«.

Med baggrund i de fremsendte bemærkninger af ligningskommissionen anførte revisoren, at ansættelserne herefter i hvert fald skulle nedsættes med: 1972: 15.500 kr., 1973: 32.900 kr. og 1974: 24.758 kr., hvortil kom enkelte yderligere nærmere angivne korrektioner til A's indkomstansættelser og de beregnede privatforbrug.

Den 5. september 1979 fremsatte Y kommunes ligningskommission bemærkninger til revisorens skrivelse af 9. august 1979, således at ligningskommissionen erklærede sig enig i eller i hvert fald accepterede, at privatforbrugene for de omhandlede indkomstår ændredes således:

	1972	1973	1974
Tidligere beregnet kontant forbrug	÷23.503 kr.	÷23.582 kr.	÷58.697 kr.
Nu beregnet til	155 kr.	1.203 kr.	÷33.933 kr.
Forskel	23.658 kr.	24.785 kr.	24.764 kr.

I skrivelse af 18. september 1979 til landsskatteretten udtalte skatterådet for Z skattekreds med baggrund i de således af ligningskommissionen ændrede privatforbrugsberegninger, at de foretagne indkomstansættelser kunne nedsættes således:

	1972	1973	1974
Fra	140.000 kr.	95.000 kr.	145.000 kr.
Til	118.577 kr.	76.775 kr.	128.038 kr.
Forskel	21.423 kr.	18.225 kr.	16.962 kr.

Efter at A forinden var blevet gjort bekendt med sagens akter, var han og hans revisor den 29. januar 1980 til møde på landsskatterettens kontor. I mødet deltog tillige repræsentanter for ligningskommissionen og skatterådet. På

mødet redegjorde A bl.a. nærmere for salg af private effekter i årene 1972-74. Særlig i forbindelse med salg af frimærker oplyste A, at han var begyndt at samle på frimærker i 1954, og at en meget stor del af samlingen stammede fra hans fader. A medbragte et katalog over en frimærkeudstilling, som han havde deltaget i. Han oplyste, at frimærkerne var solgt kontant og til private, hvorfor han ikke havde dokumentation for salgene (på 10.000 kr. i 1973 og på 20.000 kr. i 1974). Særlig i forbindelse med det angivne salg i 1974 for 58.000 kr. af en del af en glassamling medbragte A avisannoncer, hvori han havde averteret antikke glas til salg. Han oplyste i øvrigt, at resten af samlingen var solgt for 33.000 kr. på auktion i 1975, og han medbragte i den forbindelse et bilag fra det pågældende auktionsfirma.

Efter at landsskatteretten til A's revisor havde fremsendt et referat af mødet den 29. januar 1980, fremkom revisoren den 3. marts 1980 med et indlæg til landsskatteretten, hvori han væsentligst som tidligere udtalte sig om ugyldighedsspørgsmålet og salg af private effekter. Derudover fremkom revisoren med bemærkninger til de af skatterådet korrigerede private fradragsberegninger, herunder anvendelsen af begrebet »privatforbrug excl. værdi af fri bil«, som ifølge revisoren såvel skattemæssigt som regnskabsmæssigt var et ukendt begreb. Under hensyn til de således foretagne privatforbrugsberegninger gjorde revisoren i øvrigt gældende, at A's indkomstansættelser i hvert fald herefter måtte foretages således: 1972: 99.342 kr., 1973: 38.915 kr. og 1974: 95.478 kr., og derudover hævdede revisoren i skrivelsen enkelte yderligere, mindre korrektioner.

I skrivelse af 26. marts 1980 erklærede skatterådet for Z skattekreds sig enig med revisoren i, at ansættelserne burde nedsættes som anført umiddelbart ovenfor.

Efter at revisoren den 15. april 1980 havde fremsat anmodning om nedsættelse af ansættelserne i overensstemmelse med skatterådets skrivelse af 26. marts 1980, meddelte amtsligningsrådet for Københavns amts østre amtskatte-kreds i skrivelse af 3. juni 1980, at ansættelserne var ændret i overensstemmelse med anmodningen.

I skrivelse af 1. august 1980 til landsskatteretten anførte A bl.a., at der fortsat var fejl i de da foreliggende privatforbrugsberegninger, fejl som A ifølge referater af møder den 10. februar og 10. marts 1981 på landsskatterettens kontor var indforstået med kunne opgøres således:

	1972	1973	1974
Yderligere formue primo	800 kr.		
Renter (dobbelte)	1.826 kr.	2.230 kr.	1.472 kr.
Børnetilskud			1.070 kr.
Kursavance			9.500 kr.
Telefon			300 kr.
	2.626 kr.	2.230 kr.	12.342 kr.

Den 21. april 1982 afsagde landsskatteretten en kendelse i sagen, efter at A og hans revisor havde haft adgang til at fremkomme med udtalelser i et retsmøde, hvori A påstod, at de foretagne ansættelser var ugyldige, da han hverken forud for eller under mødet den 17. december 1975 var blevet orienteret

om de påtænkte skønsmæssige forhøjelser, og da han uretmæssigt var blevet nægtet aktindsigt. A anførte i øvrigt herved, at såfremt han havde haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger forud for forhøjelserne og efter anmodningen om aktindsigt havde fået meddelt en sådan, kunne han være fremkommet med bemærkninger til de, som det skulle vise sig, ukorrekte privatforbrugsberegninger, ligesom det ville have øget hans muligheder for at fremskaffe relevant dokumentationsmateriale. Særlig i forbindelse med de skønsmæssige forhøjelser redegjorde A væsentligst på linie med det, han havde anført på mødet den 29. januar 1980 på landsskatterettens kontor, idet han særligt fremhævede at være i besiddelse af verdens største samling af færøske frimærker, og at han i de efterfølgende år havde solgt frimærker for ca. 1 mill. kr. Han fandt det herefter antageliggjort, at der havde været tale om salg af private effekter som påstået. Endelig henviste han, jfr. ovenfor, til nogle nærmere specificerede fejl i privatforbrugsopgørelserne.

I kendelsen fandt landsskatteretten ikke, at der var grundlag for at anse ansættelserne for ugyldige, idet retten fandt eventuelle procedurefejl for afhjulpet ved rettens behandling af sagen.

Om de skønsmæssige forhøjelser var anført følgende i landsskatterettens kendelse:

»I afgørelsen har deltaget fire retsmedlemmer. Tre retsmedlemmer, herunder retsformanden, har ikke i de under sagens behandling tilvejebragte oplysninger fundet det godtgjort, at der har fundet salg af private effekter sted i et omfang som påstået af klageren. Disse medlemmer finder imidlertid, at de skønsmæssige forhøjelser på grundlag af det fra klagerens side anførte kan nedsættes i et vist omfang, således at ansættelserne inklusive de lige nævnte beløb og de i indledningen nævnte yderligere fradrag (for de tre år på henholdsvis 2.626 kr., 2.230 kr. og 12.342 kr.; min bemærkning), ialt skønsmæssigt nedsættes med 10.000 kr. for hvert af indkomstårene 1972 og 1973 og med 20.000 kr. for indkomståret 1974.

Et af de voterende medlemmer udtaler:

»Sagen er trods de mange års arbejde dermed ikke fuldstændigt oplyst talmæssigt. Men i betragtning af, at myndighederne end ikke antydningvis har peget på, hvorfra indkomster, dækkende de skønsmæssige forhøjelser for de pågældende år, skulle fremkomme, og at klageren har dokumenteret tilstedeværelsen af betydelige værdifulde samlinger, har dokumenteret i noget omfang faktiske forekommende salg, har dokumenteret, at han har averteret effekter af pågældende art til salg, finder jeg, at klageren vel ikke har dokumenteret, men sandsynliggjort, at han har kunnet opretholde sit faktiske privatforbrug ved lovligt salg af effekter, der ikke svares skat af.

Dette er underbygget af, at klageren efter det ved retsmødet oplyste, i de efterfølgende år har oplyst tilsvarende salg på selvangivelserne, der er taget til følge.

Min votering er derfor, at de skønsmæssige forhøjelser ikke bør opretholdes.«

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, og de påklagede ansættelser vil følgelig være at nedsætte med 10.000 kr. for hvert af indkomstårene 1972 og

1973 til henholdsvis 89.342 kr. og 28.915 kr. og med 20.000 kr. for indkomståret 1974 til 75.478 kr.«

I skrivelse af 26. april 1982 klagede A til mig og anførte bl.a., at der i forbindelse med de omhandlede ansættelser forelå procedurefejl, ligesom de var »vilkårlige og urimelige«.

I en udtalelse af 25. maj 1982 fra amtsligningsrådet for Københavns amts østre amtsskattekreds i anledning af klagen til mig var navnlig henvist til en af skatterådet for Z skattekrede til kammeradvokaten udfærdiget redegørelse over sagens forløb.

I udtalelse af 14. juni 1982 til mig anførte landsskatteretten:

»Med hensyn til sagens formalitet henvises til det herom i den afsagte kendelse anførte. Hvad angår de påståede procedurefejl under de stedlige myndigheders behandling af sagen, kan tilføjes, at retten finder det tvivlsomt, om der var begået sådanne fejl, og at de eventuelle fejl i hvert fald ville have været af en sådan art, at de måtte anses for afhjulpet ved landsskatterettens behandling af sagen. For så vidt angår begæringen om aktindsigt bemærkes, at denne under sagens behandling for retten er imødekommet i fuldt omfang. Det tilføjes, at retten i øvrigt ikke efter det oplyste, hvorefter der den 17. december 1975 har været afholdt et møde imellem skatterådet og klageren og hans revisor, hvorunder klageren bl.a. blev afkrævet nærmere oplysninger om salg af private effekter, jfr. herved referat af mødet, sagens bilag lf, finder, at klageren kan have været uvidende om, at skatterådet påtænkte at foretage skønsmæssige forhøjelser.

For så vidt angår den talmæssige sammensætning af landsskatterettens kendelse bemærkes, at denne bygger på rettens kontorindstilling, som klageren er gjort bekendt med ved rettens skrivelse af 11. marts 1982, idet de heri indeholdte nedsættelser er medtaget i den afsagte kendelse, samt at klageren under et møde på rettens kontor den 18. marts 1981 erklærede sig indforstået med, at kontorindstillingen lagdes til grund i talmæssig henseende, ligesom klagerens repræsentant indledningsvis under den mundtlige procedure for rettens medlemmer den 16. marts 1982 - hvor også klageren deltog - udtalte, at han, bortset fra de skønsmæssige forhøjelser, kunne acceptere rettens kontorindstilling.«

Under et møde den 8. oktober 1982 med en af mine medarbejdere gjorde A bl.a. gældende, at såfremt der havde foreligget korrekte privatforbrugsberegninger - eller han havde haft mulighed for kontradiktion - allerede ved skatterådets behandling den 17. december 1975 af sagen, ville de skønsmæssige forhøjelser givetvis slet ikke være kommet på tale, idet han for årene 1972-74 også uden salg af private effekter havde haft acceptable privatforbrug. Han fandt det herefter ikke rimeligt, når landsskatteretten derfor nu under alle omstændigheder havde ønsket at opretholde en rest af de oprindelige, skønsmæssige forhøjelser.

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Det fremgår af sagen, at De i 1981 har udtaget stævning mod ministeriet for skatter og afgifter med påstand om erstatning for revisoromkostninger og tabte renteindtægter i forbindelse med sagen samt erstatning for tort som følge af velfærdstruende sagsbehandling igennem 5 år.

Til mødet den 8. oktober 1982 med min medarbejder medbragte De en sagsfremstilling, som De har udfærdiget til brug for landsrettens behandling af sagen. Det fremgår heraf, at De støtter Deres påstand om erstatning på angivne procedurefejl m.v. ved myndighedernes behandling af Deres sag.

På denne baggrund har jeg fundet det rettest ikke at foretage videre i anledning af Deres klage til mig over, at landsskatteretten ikke som følge af de i kendelsen omtalte sagsbehandlingsfejl har statueret ugyldighed af skatterådets kendelser, idet jeg efter de regler, der gælder for min virksomhed, ikke er i stand til at behandle klager over domstolenes virksomhed. Jeg kan derfor ikke tage stilling til klager over forvaltningens forhold i det omfang, disse forhold er bedømt af domstolene. Af principielle grunde - der følger af denne begrænsning af min kompetence - finder jeg ikke at burde behandle klager over forhold, der samtidig behandles ved domstolene.

Jeg må således henvise Dem til at gøre Deres indsigelser i denne forbindelse gældende under den verserende retssag.

For så vidt angår sagens realitet skal jeg udtale følgende:

Som sagen nu foreligger oplyst, kan Deres privatforbrug for de omhandlede år beregnes således:

	1972	1973	1974
Oprindelig beregning	÷21.268 kr.	÷17.022 kr.	÷50.895 kr.
Amtsligningsrådets afgørelse af 3. juni 1980	40.658 kr.	56.085 kr.	49.522 kr.
	19.390 kr.	39.063 kr.	÷1.373 kr.
Konkrete differencer ved landsskatterettens behandling	2.626 kr.	2.230 kr.	12.342 kr.
	22.016 kr.	41.293 kr.	10.969 kr.
Salg af private effekter fundet antageliggjort.	7.374 kr.	7.770 kr.	7.658 kr.

	1972	1973	1974
Nuværende beregning	29.390 kr.	49.063 kr.	18.627 kr.

Som det fremgår af det, der er anført ovenfor, skete skatterådets skønsmæssige forhøjelser på baggrund af, at Deres selvangivne indkomster og formuer for indkomstårene 1972, 1973 og 1974 kun levede plads til privatforbrug på ÷21.268,- kr., ÷17.022,- kr. og ÷50.895,- kr.

Under sagens behandling - senest ved landsskatterettens behandling af sagen - er der sket reguleringer af de poster, der indgår i beregningerne af privatforbrug, og ved landsskatterettens kendelse er det desuden lagt til grund, at der i et vist omfang er sket salg af private effekter i de tre indkomstår.

Udgangspunktet for bedømmelsen af sagen er således, at de ansatte skattepligtige indkomster før de skønsmæssige forhøjelser levner plads til privatforbrug på henholdsvis 29.390,- kr., 49.063,- kr. og 18.627,- kr.

Spørgsmålet er herefter, om der fortsat er tilstrækkeligt grundlag for - for de enkelte år - at foretage skønsmæssige forhøjelser. Jeg henviser herved til, at skønsmæssige forhøjelser af lønmodtageres selvangivne indkomster i mangel af konkrete oplysninger om udeholdte indtægter eller andre mangler forudsætter, at der er tale om så lave privatforbrug, at de er helt usandsynlige i forhold til den pågældende skatteyder.

I det foreliggende tilfælde må jeg nære afgørende betæneligheder ved - således som sagen har udviklet sig - at anse denne forudsætning for fortsat at være opfyldt. Specielt vedrørende indkomståret 1974 - hvor det nu beregnede privatforbrug er det laveste - skal jeg bemærke følgende: De har dokumenteret salg i 1975 af en (rest-) glassamling for ca. 33.000,- kr. og i betydeligt omfang salg af frimærker i de følgende år. De har over for en af mine medarbejdere oplyst salg af frimærker gennem auktionsfirma i 1976 for 346.000,- kr. og i 1977 for 437.000,- kr. Når disse oplysninger sammenholdes med, at landsskatteretten har fundet at kunne lægge til grund, at der i 1974 er sket salg af private effekter, må det forekomme tvivlsomt, om der er grundlag for - i et sådant omfang - at tilsidesætte Deres oplysninger om salg i 1974 af glas og frimærker for betydelige beløb, at privatforbruget alene ansættes til at udgøre 18.627,- kr.

Jeg har samtidig hermed henstillet til landsskatteretten at undergive sagen en fornyet behandling på baggrund af det, jeg har anført ovenfor.

Jeg har bedt landsskatteretten om at underrette mig om rettens fornyede kendelse.«

Den 2. februar 1983 afsagde landsskatteretten ny kendelse i sagen, men fastholdt sin tidligere afgørelse. Det hed herom i kendelsen:

»I afgørelsen har deltaget de samme fire retsmedlemmer, som deltog i den tidligere truffe afgørelse.

De tre retsmedlemmer, der udgjorde flertallet i den tidligere afgørelse, må efter de foreliggende uændrede oplysninger om størrelsen af klagerens privatforbrug for de omhandlede indkomstår fortsat være af den opfattelse, at de privatforbrug på henholdsvis 22.016 kr., 41.293 kr. og 10.969 kr. inkl. egen lejeværdi på henholdsvis 5.235 kr., 11.960 kr. og 11.760 kr., der efter samtlige konkrete ændringer levnes plads til forud for de skønsmæssige ansættelser, må anses for usandsynlige efter klagerens forhold. Da disse retsmedlemmer endvidere fortsat ikke finder det godtgjort, at klageren har foretaget salg af private effekter i et sådant omfang, at der herved levnes plads til privatforbrug af en efter klagerens forhold rimelig størrelse, finder disse retsmedlemmer fortsat, at klagerens skattepligtige indkomst for de omhandlede indkomstår må ansættes skønsmæssigt, og disse retsmedlemmer har herefter ikke fundet grundlag for at ændre den ved landsskatterettens kendelse af 21. april 1982 truffe afgørelse.

Det ved den tidligere afgørelse dissentierende retsmedlem finder fortsat ikke grundlag for at opretholde de skønsmæssige ansættelser.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, og den ved landsskatterettens kendelse af 21. april 1982 truffe afgørelse fastholdes«.

Efter at A i en skrivelse havde anmodet mig om at være ham »behjælpelig med ansøgning om fri proces«, henstillede jeg i skrivelse af 14. juni 1983 efter en fornyet gennemgang af sagen til Københavns statsamt at imødekomme ansøgningen om fri proces. Jeg bemærkede i den forbindelse særlig, at begrundelsen for, at landsskatteretten ved kendelsen af 2. februar 1983 havde taget udgangspunkt i privatforbrug på 22.016,- kr., 41.293,- kr. og 10.969,- kr. for de nævnte indkomstår og ikke i privatforbrug på henholdsvis 29.390,- kr. 49.063,- kr. og 18.627,- kr. som anført i min skrivelse til A, ikke fremgik af kendelsen.

Supplerende oplysninger om sagen

Efter at Københavns statsamt havde meddelt A fri proces, indbragte han spørgsmålet om skattemyndighedernes skønsmæssige ansættelse af hans privatforbrug i indkomstårene 1972-74 for østre landsret, hvor han efter domsforhandling hævede sagen.

